

Світлана БОРИСОВА,

orcid.org/0000-0003-0610-644X

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри дизайну

Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(Старобільськ, Луганська область, Україна) svitlana.borysova@gmail.com

ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ АДВЕНТ-КАЛЕНДАРІВ ЯК ОБ'ЄКТА ПРОЄКТУВАННЯ

У статті схарактеризовано сучасні українські адвент-календарі та особливості їх проєктування. Адвент-календар у сучасному українському суспільстві розглядається як форма організації культурної дозвілєвої діяльності (родинної, класної, групової, при об'єднанні в групу людей за різними формальними й неформальними ознаками). Функціонування та розвиток родинних традицій, звичаїв уважається показником духовного й фізичного життя спільноти. Саме тому адвент-календар як засіб формування родинної, групової традиції та дозвілєвої діяльності набуває все більшої популярності. У наш модернізований урбанізований час люди також не відмовляються від візуального мислення, крім того, на тлі процесів модернізації та глобалізації сім'я й стійкі групи, об'єднання людей поки що залишаються найбільш стабільними елементами, що спроможні забезпечити комфортну емоційну атмосферу.

Існують певні відмінності в проєктуванні сучасних українських адвент-календарів у порівнянні із закордонними їх аналогами. Західні адвент-календарі спочатку виконували місію комунікації та єднання представників християнського світу, візуалізації християнських цінностей з метою прищеплення дітям загальнолюдських чеснот. Натомість становлення сучасних українських адвент-календарів базово не прив'язується виключно до реалізації завдань християнського виховання, а розглядається передусім як календар очікування зимових свят (свята святого Миколая, Різдва, Нового року). Звернення до сучасних українських адвент-календарів як об'єктів проєктування зумовлено не лише необхідністю відтворення цілісної картини формування й розвитку сучасних українських адвент-календарів, а й доцільністю визначення особливостей їх проєктування. На специфічні риси сучасних українських адвент-календарів вплинули як принцип побудови календаря зворотного відліку часу (суттєвими є розбіжності в датуванні й визначенні кількості днів, на які розраховані календарі), характеристики цільової аудиторії (більша вікова обмеженість у порівнянні із західними аналогами), різні стереотипні візуальні уявлення (зумовлені культурними, релігійними й географічними відмінностями), а й спільні пануючі графічні стилі та переважаючі колористичні рішення як наслідок символічного навантаження кольорів, усталених у багатьох традиціях.

Ключові слова: календар, адвент-календар, проєктування, аркушеве видання, комплектне видання.

Svitlana BORYSOVA,

orcid.org/0000-0003-0610-644X

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor;

Associate Professor at the Department of Design

Luhansk Taras Shevchenko National University

(Starobilsk, Luhansk region, Ukraine) svitlana.borysova@gmail.com

CHARACTERISTICS OF MODERN UKRAINIAN ADVENT CALENDARS AS AN OBJECT OF DESIGN

The article characterizes modern Ukrainian Advent calendars and features of their design. Advent calendar in modern Ukrainian society is considered as a form of organization of cultural leisure activities (family, class, group, when people unite on the basis of various formal and informal features). The functioning and development of family traditions and customs is considered an indicator of the spiritual and physical life of the community. That is why the Advent calendar as an aid to the formation of family, group traditions and leisure activities is becoming increasingly popular. In our modernized urban times, people also do not give up visual thinking, in addition to the processes of modernization and globalization, families and stable groups, uniting people, still remain the most stable elements that can provide a comfortable emotional atmosphere.

There are some differences in the design of modern Ukrainian Advent calendars in comparison with their foreign counterparts. Western Advent calendars initially provided a mission of communication and unity of the Christians, the visualization of Christian values in order to instill in children universal virtues. Instead, the formation of modern Ukrainian Advent calendars is basically not tied exclusively to the implementation of the tasks of Christian education, but is considered primarily as a calendar of anticipation of winter holidays (St. Nicholas, Christmas, New Year). The appeal to modern Ukrainian Advent calendars as objects of design is conditioned not only by the need to reproduce a

holistic picture of the formation and development of modern Ukrainian Advent calendars, but also by the expediency of determining the features of their design. The specific features of modern Ukrainian Advent calendars were influenced as the principle of constructing a countdown calendar (there are significant differences in dating and determining the number of days for which calendars are designed), the characteristics of the target audience (greater age limitation compared to Western counterparts), various stereotypical visual representations (which are due to cultural, religious and geographical differences), but also the common dominant graphic styles and the predominant color solutions as a result of the symbolic load of colors, established in many traditions.

Key words: calendar, Advent calendar, design, loose-leaf edition, loose-leaf encased set.

Постановка проблеми. Сучасні західні адвент-календарі як форма організації обчислення зворотного відліку часу до свята Різдва Христова пройшли шлях становлення від handmade продукції без застосування особливого декорування з явно вираженим релігійним змістом через пошуки цікавої графічної форми і змісту зображень із залученням професійних художників (Gajek, 1989) до широкої номенклатури комплексних об'єктів дизайну (видань) зі світським змістом, виконаних професійними дизайнерами, не тільки з метою організації дозвілдової внутрішньої сімейної діяльності, а й із метою стимулювання продажу продукції різного типу: іграшок, солодощів, косметики тощо (Allen, 2010).

Особливістю поширення адвент-календарів в Україні є те, що вони, як об'єкт дизайну, потрапили відразу на етапі комерціалізації, оминаючи попередні етапи становлення. Отже, як наслідок, відзначається відсутність єдиного погляду на зміст і сутність адвент-календарів, а тлумачення призначення адвент-календарів суттєво відрізняється від традиційно прийнятого на заході. Сучасні українські адвент-календарі різняться за змістом, підходами до проектування й оформлення. Аналіз проектування й оформлення сучасних українських календарів створює можливість для розгляду адвент-календаря як аркушевого або комплектного видання й об'єкту графічного дизайну. Актуальність позначеної теми вбачаємо в важливості аналізу та систематизації інформації щодо сучасних українських адвент-календарів через відсутність теоретичного доробку з означеного питання.

Аналіз досліджень. Календар як друковане видання, що обіймає перелік днів року з поділом на тижні й місяці або довідкове видання з послідовним переліком днів, тижнів, місяців певного року, є досить складним видом видання та водночас об'єктом проектування графічного дизайнера (Онищенко, 2017: 64). Спільною рисою всіх видів календарів, й адвент-календар не винятком, є те, що вони допомагають керувати часом, планувати й організувати діяльність.

Аналіз комплексної класифікації календарів (Питель, 2014а: 178) дає змогу дійти висно-

вку, що, незважаючи на відсутність згадки про адвент-календар як такий, його за описовими характеристиками можна вважати активним за характером взаємодії з користувачем об'єктом штучного середовища з інформативно-ігровою, декоративною й комунікативною функціями, що обіймає індикацію днів і додаткову інформацію, передбачає співвіднесення події з послідовністю дій і певного виду трансформацію (забарвлення, руйнування). Виокремлені функції впливають у проєктуванні на визначення форми та вибір графічного вирішення адвент-календаря. У процесі дослідження інших аспектів діяльності дизайнерів, потенційно пов'язаної з проєктуванням адвент-календаря (культурно-освітнього, ігрового, глобалізаційного), з'ясовано, таке:

сучасний дизайн календаря ґрунтується на нестандартних підходах, які набагато ефективніші за стереотипне бачення, що вимагає більше часу та сил авторів для пошуку ідеї, ніж на її технічне виконання. Проте праця дизайнера має вдало підкреслювати функціональність календаря та відповідати задуму (Шепеть, Садовщук, 2012: 39);

підготовка календаря, незважаючи на творчий характер проектування, вимагає знання історичного й сучасного матеріалу, уміння орієнтуватися у великій кількості інформаційних, довідкових, енциклопедичних джерел, схильності до копійки пошукової діяльності (Ніколюк, 2008: 198);

ігровий складник, що розкривається в способі використання об'єкта проектування, забезпечує створення відчуття новизни, позитивних емоцій і насичує об'єкт новими сенсами, сприяє позиціонуванню календаря на ринку, насиченому різноманітними виданнями (Питель, 2014б: 32);

розвиток сучасних технологій поліграфічного виробництва, застосування новітніх матеріалів створили умови для суттєвих змін у підході до виробництва поліграфічної продукції: вона стає все більш складною і ґрунтовно підготовленою з позиції графічного дизайну. Найбільше вдосконалення книжкової форми, урізноманітнення конструктивних рішень виявляється в дитячій книзі, у комбінованих та ігрових виданнях зі складною композиційно просторовою структурою з додатковими елементами: наклейками, об'ємними чи

виносними формами, візуальними зображеннями, фігурною обрізкою та різними способами брошурування (Єфімова, 2015);

глобалізація створює нечітко окреслений позитивний і негативний вплив на проектування об'єктів дизайну (Звоник, Сагалович, 2017): викликає загострення міжнародної конкуренції (стосовно дослідження це вибір: купити адвент-календар від вітчизняного виробника чи закордонного), зниження унікальності проєктів через запозичення (копіювання) творчих задумів у виробництво продукції або неусвідомлений вплив робіт одних творців на інших шляхом домінування в інформаційному просторі;

на сучасному етапі розвитку українського графічного дизайну відчувається тяжіння до використання прийомів hand-made у створенні зображувальних і шрифтових складників дизайнерської розробки (Сбітнева, 2015), що в поєднанні з даними, що основною цільовою аудиторією сучасних українських адвент-календарів, є діти дошкільного і молодшого шкільного віку, окреслює їхні специфічні особливості візуалізації інформації: ілюстрації мають бути контрастними для оптимального фокусування погляду, композиція має бути чіткою, добре продуманою, колір і форма мають становити єдине ціле, а в персонажах діти-споживачі мають упізнавати себе або оточуючих (Грин, 2018). Це тим більше є важливим з огляду на те, що в сучасних календарях частина ілюстрацій становить більше ніж 50%. Усе це дає змогу розглянути сучасний український адвент-календар як цілісну форму, що динамічно розвивається та потребує визначення суттєвих характеристик.

Мета статті – здійснити аналіз основних характеристик сучасних українських адвент-календарів як об'єкта проектування.

Виклад основного матеріалу. Сучасний український адвент-календар, його побудова й зміст, дещо відрізняються від західних аналогів. Ці відмінності зумовлено різноманітним чинниками. Зазначимо, що в західній традиції в більшості випадків святкування Різдва припадає на 25 грудня. В Україні на державному рівні святкування католицького Різдва 25 грудня було запроваджено лише 29 листопада 2017 року. Цей факт впливає як на розуміння сутності адвент-календаря, так і на визначення останнього дня відліку в адвент-календарі. Якщо західні (окреслимо їх так умовно) адвент-календарі за останній маркований день визначають саме 25 грудня й цією датою завершують відлік, то в українських адвент-календарях немає усталеного правила щодо кінцевої дати.

Щодо розуміння сутності адвент-календаря основними проблемними питаннями є як незнайомість із самим поняттям адвент-календаря (так, проведене нами протягом 2017–2018 років опитування серед 60 сімей міст Краматорська, Слов'янська та Дружківки Донецької області показало, що тільки одна сім'я була знайома з поняттям адвент-календаря), так і відмінне від традиційного змістове навантаження (очікування не Різдва, а найчастіше Нового року, зверненість не до людських чеснот, а проста організація зимової дозвілдової діяльності).

Також у західній традиції поступово відбулися зміни в цільовій аудиторії адвент-календарів, змістивши акцент із дітей дошкільного й молодшого шкільного віку на більш широку аудиторію (за віком, статтю, інтересами, культурними традиціями). Сучасні українські адвент-календарі в більшості все ж таки мають більш вузьку, дитячу, цільову аудиторію.

Розширення цільової аудиторії західних адвент-календарів відбувалася паралельно з процесом створення їх альтернативних варіантів наповнення: від іграшок до косметичних засобів, від чаю до алкогольних напоїв, від парфумів до книжок. Ці зміни великою мірою вплинули й на дизайн адвент-календарів, оскільки мали реалізовуватися додаткові характеристики: об'ємність упаковки (великі коробки з поділом на відділення й шухлядки), збереження цілісності наповнення (особливо компонентів, виготовлених із крихких матеріалів, заповнених рідиною), дотримання умов реалізації (для наповнення, що має суттєво невеликі терміни реалізації). Перед розробниками сучасних українських адвент-календарів поки що такі завдання не ставилися, оскільки більшість українських адвент-календарів є аркушевидними або комплектними виданнями. У поодиноких випадках передбачене наповнення адвент-календарів маленькими плитками шоколаду або мініатюрами косметичних виробів.

Аналіз ринку виданих в Україні адвент-календарів свідчить, що з 2014 року спостерігається поступовий прогрес у проектуванні й запровадженні різдвяних календарів. Одним із перших вітчизняних адвент-календарів був календар очікування Нового 2015 року. Цей адвент-календар був виданий на замовлення сервісу постачання дитячих коробок-сюрпризів LelekaBox (lelekaBox.com.ua), у продаж не надходив, був наданий виключно користувачам сервісу. Календар мав вигляд плаката А3 формату з 16 новорічними ілюстраціями у вигляді марок, які разом утворювали святкову ялинку, під кожною «маркою»

знаходилося завдання до виконання сім'єю, для з'ясування змісту якого необхідно було щодня стирати сріблясте скретч-покриття. 2015–2016 роки не відзначилися розвитком українських адвент-календарів. Найчастіше в продажу зустрічалися адвент-календарі іноземного виробництва (переважно з Німеччини) і hand-made адвент-календарі, у мережі Internet з'явилися численні записи про те, яким чином створити й оформити власний адвент-календар і які завдання варто запропонувати до виконання на щодень.

У 2017 році видавництво «Основа» презентувало адвент-календар «Новорічна казка разом», завданням якого було формування людських цінностей в сім'ї, навчання дітей створенню свята власними руками та формування навичок тайм-менеджменту (Іщенко, Попова, 2017). Видання складалося з кольорового плаката формату А2 із сіткою на 42 місця для наліпок, пам'ятки з використання календаря (формат А4, чорно-біле рішення), 36 завдань, які дитина мала виконувати протягом місяця до Нового року (формат А4, чорно-біле рішення), 36 кольорових наліпок, які дитина отримувала за виконане завдання (формат А2). Базовими кольорами видання були традиційні синій, червоний, зелений, білий. Спрощені ілюстрації підкреслювали орієнтацію на дітей дошкільного віку (4–6 років). У календарі бен-тежить кількість днів, на яку був розрахований адвент-календар: на обкладинці заявлені 30 днів, завдань – 36, а комірок на плакаті – 42.

Адвент-календар «Колоритний календар очікування свята» був виконаний у підкреслено українському стилі й донині має власний сайт «Кіт-воркіт» (Колоритний, 2018). Адвент-календар складався з плаката формату 850x600 мм у вигляді святково прикрашеної ялинки, подарункового тубусу, у декорі якого використані елементи з плаката і традиційний український геометричний орнамент із переважанням червоного кольору, 12 конвертів формату візитівки переважачого яскраво-червоного кольору, 12 наліпок формату візитівки із зображеннями іграшок в українському стилі, 12 карток для завдань (формат візитівки, білий картон із червоним контуром), інструкції з ідеями для сімейного дозвілля та авторськими загадками. Базовими кольорами, у яких вирішений адвент-календар, є білий, блакитний, зелений і червоний. Календар розрахований на використання протягом 12 днів. Із пояснень авторів зрозуміло, що період відліку родина визначає самостійно, чи то до Різдва, чи то до Нового року, але з рекомендації, що цей календар стане чудовим подарунком на день святого Миколая, можемо

зрозуміти, що все ж таки до Нового року, з 20 до 31 грудня. Передбачено наклеювання всіх конвертів одразу (для зберігання в них карток) у нижній частині ялинки та наклеювання у верхній частині по одній щодня.

У 2017–2020 роках була видана низка адвент-календарів у партнерстві з видавництвами «АРТ» і «Ранок». «Адвент-календар. Готуємося до Нового року», виданий у 2017 році, був розрахований на дітей від 3 років, мав використовуватися 31 день протягом грудня (Моїсеєнко, Пуляєва, 2017). Складався з плаката з кишенькою-скринькою й аркуша з картками-завданнями на кожен день (формат А2), аркуша з 32 наліпками, аркуша з листом до Діда Мороза та заготовкою для конверта (формату А3). Особливістю календаря було використання яскравих чистих базових кольорів і спрощених плоских ілюстрацій. Адвент-календар був розрахований на виконання завдань до Нового року, з 1 по 31 грудня. Цей адвент-календар продовж двох років напередодні свят практично не потрапляв у продаж як окремий виріб, а був складником новорічного адвент-набору, який додатково містив цілу низку допоміжних матеріалів для виконання завдань з підготовки до свята Нового року.

У 2018 році у видавництві «Ранок» видані два адвент-календарі. Перший – незвичний за датуванням «Чекаю на свято Миколая». Комплекс складався з основи-підставки для утворення лялькового театру з надрукованою на ній святково прикрашеною кімнатою та різноманітною інформацією (аркуш ламінованого цупкого паперу загальною довжиною близько 100 см, складений у 5 разів, формат видання – 195x290 мм), бланку листа до святого Миколая та 19 казок (офсетний папір із кольоровим друком), 19 фігурок із персонажами на кожен день для створення театру (5 аркушів цупкого паперу). Застосовані кольори переважно розбілені, м'які, пастельні, ілюстрації прості, плоскі, добре зрозумілі дітям. Цей адвент-календар був вибудований дещо інакше: для спільної діяльності дітей від 4 років із батьками передбачався часовий проміжок від 1 до 19 грудня, тобто не до Різдва чи Нового року, а власне до дня святого Миколая. Позначкою виконаного за день завдання була вирізана й наклеєна на відповідне місце на основі фігурка (святий Миколай, ялинка, звірі) (Ярмоленко, 2018).

Другий – більш традиційний «Готуємося до новорічних свят», розрахований на 31 день використання протягом грудня. Фактично це був набір, який складався з власне адвент-календаря й різноманітних додаткових матеріалів, упакованих у

коробку розміром 335x235x50 мм. Основа адвент-календаря була вирішена у вигляді плаката із зображенням новорічної ялинки з розташованими на гірляндах колами, усередині яких прописані числа (дні грудня), після виконання щоденного завдання відповідне коло закривалося наліпкою (ялинковою прикрасою). Календар був вирішений у темних, насичених кольорах, підкреслюючи, що попереду святкова зимова ніч. Додаткові матеріали кольорові та чорно-білі: листівки, ялинкові прикраси, розмальовки, трафарети, гра-ходилка, лист святому Миколаю, завдання, головоломки, лабіринти (Набір, 2018).

Загалом подібна конструкція адвент-календаря (розрахунок на 31 день, основа-плакат, різноманітні аркушеві доповнення в яскравих кольорах, спрощені, стилізовані, добре зрозумілі дітям зображення з чітко окресленими образами й атрибутами зимових свят) є найбільш часто використаною у 2019–2020 роках: в адвент-календарі видавництва «Перо» «Адвент-календар з наклейками. Скоро, скоро Новий рік!» (Котяткова, 2019), в адвент-календарі від видавничої групи «Основа» «Новорічний адвент-календар нашого класу. Інтерактивний плакат з наліпками» для спільної діяльності в межах учнівського колективу (Юрченко, 2019), в адвент-календарях видавництва «УЛА» «Адвент-календар із завданнями на кожен день грудня. Ялинка» (Смирнова, 2020а) й «Адвент-календар із завданнями на кожен день грудня. Святий Миколай» (Смирнова, 2020б), в адвент-календарі конструкторі видавництва «Ранок» «Адвент-календар. Святкове містечко» (Коваль, 2020а). Особливістю останнього видання була неусталена кількість днів відліку, яка може складати до 40 днів, тобто від початку грудня й до Різдва 7 січня, за рахунок мобільних елементів маркування днів, що реалізовано за допомогою стрічки велкро на клейовій основі, проте кількість днів на плакаті становить усе ж таки 31.

У 2020 році у видавництві «Ранок» був виданий оновлений «Адвент-календар. Чекаємо на свято Миколая». Комплект складався з папки, основи-плаката з кишенею (ламінований цупкий папір А3 формату), листівок добрих справ із записом чесноти й казкою про добрий вчинок (по 4 листівки формату А6 на одному аркуші), наліпок з датами, листівок-подяки (4 листівки формату А6), інструкції з використання й листів від Миколая у 2 варіантах (офсетний папір з кольоровим друком). Побудова календаря збереглась: передбачений часовий проміжок від 1 до 19 грудня, тобто до дня святого Миколая. Ілюстрації було змінено, у стилі змін не відбулося. А принципові зміни від-

булися в змісті адвент-календаря: він пронизаний первісною ідеєю звернення до людських чеснот і реалізований у доступній для дітей дошкільного віку формі (Коваль, 2020б).

Загалом сучасних українських адвент-календарів, у яких збережено початковий зміст, пов'язаний власне з Різдом Христовим, і функцію виховання дітей на християнських цінностях, мало. До них можна зарахувати перекладне з німецької мови видання «Das Licht in der Laterne. Ein Adventskalender in Geschichten», автор Georg Dreißig, у вигляді перекидного календаря очікування Різдва «Світло в ліхтарі» (В5 формат) видавництва «Наїрі» (Драйсиг, 2018). Акварельні ілюстрації, створені Наталією Єщенко, вдавано прості, ніби скетчі, із сяючим жовтим світлом у синьо-фіолетовому оточенні, дійсно створюють відчуття світла, яке проводить крізь усі 28 коротких оповідань точно до Різдва.

У видавництві «Час майстрів» у 2018–2020 роках був виданий «Квест-календар очікування зимових свят для тих, хто ще не вміє читати». До особливостей цих адвент-календарів можна віднести, по-перше, те, що для їх розробки були запрошені професійні художниці: 2018 року Галина Бодякова (Симоненко, Кулик, 2018), 2019 року Катерина Комлик (Кулик, 2019), 2020 року Анна Черненко (Кулик, 2020); по-друге, це незвичний формат квесту (пошуку), а у 2020 році – пазлу-квесту; по-третє, часовий проміжок визначений від 15 грудня до 1 січня. Календарі 2018–2019 років мали формат 350x490 мм, були виконані з подвійного цупкого картону; яскрава, легка, пронизана світлом і наївністю живописна картина мала традиційні для адвент-календарів віконця, що відкриваються, за 18 закритими віконцями були приховані зображення-загадки для квесту, а не тексти. Календар був доповнений історіями й завданнями, картками-вказівниками для квестів, інструкцією й розкладом дій для дорослих (кольоровий і чорно-білий друк на крейдованому папері). Календар 2020 року був модифікований: віконця, що відкривалися, замінені на елементи пазлів, що виймалися з рамки календаря, а з кожних 4 деталей складався окремий самостійний пазл-зображення, також були додані дві деталі підставки.

Другий адвент-календар, виданий «Часом майстрів» у 2020 році, «Квест-карта зимових свят для мандрівника, що вже навчився читати», через зміну цільової аудиторії (від молодшого до середнього шкільного віку) суттєво відрізнявся від попередніх (Радченко, 2020). Основним компонентом цього аркушевого видання був

двосторонній плакат-мапа із зображенням земних півкуль розміром 676x852 мм, а доповненнями – лист, інструкція з використання (повнокольоровий друк на крейдованому папері), 2 картонні лінійки і наліпки (30 зображень, відповідно до 30 днів, на які було розраховано проходження квесту). Яскраві векторні ілюстрації адвент-календаря, пронизані атмосферою зими, новорічних свят, добра, людяності й полікультурності, були створені відомою нідерландською ілюстраторкою мап Jasmijn Solange Evans.

Звернемо увагу на те, що у 2020 році з'явилося кілька українських адвент-календарів з наповненням: з маленькими шоколадними плитками («Різдвяний адвент-календар» від «SHOKOsmile»), що містив 24 маленькі шоколадки й передбачав відлік до Різдва, з 1 по 24 грудня), з мініатюрами косметичних виробів (мультібрендовий адвент-календар від сервісу «WonderBox», розрахований на 21 день очікування свята), але поки що їх кількість є незначною порівняно з аркушевими та комплектними виданнями.

Висновки. Зважаючи на вищевикладене, уважаємо, що сучасний український адвент-календар розуміється як календар зворотного відліку часу, як календар очікування початку головних зимових свят, але в більшості випадків не Різдва, а Нового року (іноді – свята на честь святого Миколая), що суттєво відрізняє його від західних аналогів. Основна цільова аудиторія сучасних українських адвент-календарів порівняно вузька – діти дошкільного і молодшого шкільного віку, а це висуває певні вимоги до ілюстрацій, які використовуються при розробці адвент-календарів (чіткість, контрастність, упізнаваність тощо).

Більшість сучасних українських адвент-календарів є аркушевими й комплектними виданнями. Одне з базових завдань при проектуванні подібного адвент-календаря є визначення кількості днів, на яку він розрахований. Кількість днів має

визначатися розробником відповідно до завдань проекту, може варіюватися від 7 до 32 днів (більша кількість днів виходить за межі здорового психологічного очікування й може призвести до вигорання інтересу, а менша – не задовольняє емоційної потреби святкового очікування). Більшість сучасних українських адвент-календарів розрахована на 31 день користування (обіймає всі дні грудня), іншими варіантами є 12 днів (розрахунок не прив'язаний до конкретних дат), 18 днів (із 15 грудня по 1 січня), 19 днів (розрахунок із 1 по 19 грудня, до дня святого Миколая), 21 день (три тижні до Нового року), 24–25 днів (розрахунок із 1 по 24–25 грудня, до Різдва, включаючи або не включаючи власне святковий день) і невизначена, довільна кількість днів в адвент-календарях типу конструктора (максимальна кількість днів в них сягає 40). Більшість адвент-календарів є достатньо схожими. Основою комплекту видання є плакат, що доповнюється наліпками як елементами маркування виконаних завдань (днів), бланками завдань, листів, інструкціями тощо.

Вибір ілюстрацій обумовлений як можливістю емоційного впливу на споживача, так і тематикою видання (зимові свята), відповідно, зображення, що використовуються, часто мають усталене рішення (образ, колір, форма). Проте ми вбачаємо можливість реалізації самобутності й виразності власне українських адвент-календарів через розробку й використання зображень, що обіймають виразні візуальні образи, об'єднані ідеєю збереження християнських цінностей з елементами етнотдизайну. Сучасні українські адвент-календарі порівняно менше комерціалізовані, і хоча за змістом вони неповністю виконують початкове завдання виховання християнських цінностей у сімейному колі, проте саме виховний складник у них є суттєвим і може бути реалізований у дозвілєвій діяльності як у сім'ї, так і в інших формальних і неформальних об'єднаннях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Gajek E. Adventskalender: von den Anfängen bis zur Gegenwart. München : Süddeutscher Verlag, 1989. 136 p.
2. Allen S. A Brief History of Advent Calendars. URL: <http://mentalfloss.com/article/26522/brief-history-advent-calendars/> (дата звернення: 25.02.2021).
3. Онищенко Т. І. Структура і технологічні особливості випуску квартальних календарів. *Квалілогія книги*. 2017. № 2. С. 64–72.
4. Питель І. В. Комплексна класифікація календарів. *Наука як рушійна антикризова сила* : міжнар. конф., м. Київ, 29 бер. 2014 р. Київ : Центр наукових публікацій, 2014. С. 178–180.
5. Питель І. В. Дизайн рекламних календарів, ігровий аспект. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2014. № 2. С. 29–32.
6. Шепеть Т., Садовщук К. Графічний дизайн у творчому доробку Юрія Гуцуляка. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2012. № 12. С. 35–39.
7. Ніколюк Л. І. Календар знаменних і пам'ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки: культурно-освітній аспект. *Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського*. Київ : Четверта хвиля, 2008. Вип. 1. С. 190–199.

8. Єфімова М. П. Видавництва дитячої книги в Україні: новітні видавничі технології. *Теорія та практика дизайну. Серія «Мистецтвознавство»*. 2015. Вип. 7. С. 53–60.
9. Звоник А. А., Сагалович А. А. Утрата індивідуальності в умовах світової глобалізації. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2017. № 2. С. 99–102.
10. Сбітнева Н. Ф. Тенденції розвитку сучасного графічного дизайну: повернення до рукотворності. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2015. № 4. С. 60–66.
11. Грин А. Как должны выглядеть иллюстрации в детских книжках. URL: https://mel.fm/knigi/589647-book_illustration (дата звернення: 25.02.2021).
12. Іщенко М., Попова А. Адвент-календар «Новорічна казка разом». Харків : Видавнича група «Основа», 2017. 3 с.
13. Колоритний календар очікування свята. 2017. URL: <http://kit-vorkit.com/> (дата звернення: 25.02.2021).
14. Моїсеєнко С. В., Пуляєва А. О. Адвент-календар. Готуємося до Нового року. Харків : АРТ, 2017. 4 с.
15. Адвент-календар. Чекаю на свято Миколая / О. А. Ярмоленко та ін. Харків : Ранок «АРТ», 2018. 10 с.
16. Набір подарунковий. Адвент-календар. Готуємося до новорічних свят. Харків : Ranok-Creative, 2018.
17. Котягова Н. Адвент-календар з наклейками. Скоро, скоро Новий рік! Київ : Перо, 2020. 18 с.
18. Юрченко Н. Новорічний адвент-календар нашого класу. Інтерактивний плакат з наліпками. Харків : Видавнича група «Основа», 2019.
19. Смирнова К. В. Ялинка. Харків : ПП Українське літературне агентство «УЛА», 2020. 32 с.
20. Смирнова К. В. Святий Миколай. Харків : ПП Українське літературне агентство «УЛА», 2020. 32 с.
21. Коваль Н. Адвент-календар. Святкове містечко. Харків : Ранок, 2020.
22. Коваль Н. Адвент-календар. Чекаю на свято Миколая. Харків : Ранок, 2020.
23. Драйсиг Г. Світло в ліхтарі. Київ : Наірі, 2018. 60 с.
24. Симоненко О., Кулик К. Квест-календар очікування зимових свят для тих, хто ще не вміє читати. Київ : Час майстрів, 2018.
25. Кулик К. Квест-календар очікування зимових свят для тих, хто ще не вміє читати. Київ : Час майстрів, 2019.
26. Кулик К. Пазл-квест-календар очікування зимових свят для тих, хто ще не вміє читати. Київ : Час майстрів, 2020.
27. Радченко М. Квест-карта зимових свят для мандрівника, що вже навчився читати. Київ : Час майстрів, 2020.

REFERENCES

1. Gajek E. Adventskalender: von den Anfängen bis zur Gegenwart. [Advent calendar: from the beginning to the present.] München : Süddeutscher Verlag, 1989. 136 p. [in German].
2. Allen S. A Brief History of Advent Calendars. 2010. URL: <http://mentalfloss.com/article/26522/brief-history-advent-calendars/> (accessed 25 February 2021) [in English].
3. Onyshchenko T. I. Struktura i tekhnolohichni osoblyvosti vypusku kvartalnykh kalendariv. [The structure and technological features of release quarterly calendars]. Book Qualilogy. 2017. Nr 2. pp. 64–72 [in Ukrainian].
4. Pytel I. V. Kompleksna klasyfikatsiia kalendariv. [Comprehensive classification of calendars]. Science as a driving anti-crisis force. Kyiv : Tsentr naukovykh publikatsii, 2014. pp. 178–180 [in Ukrainian].
5. Pytel I. V. Dyzaïn reklamnykh kalendariv, irovnyi aspekt. [Design of advertising calendars, game aspect]. Bulletin of the Kharkiv State Academy of Design and Arts. 2014. Nr 2. pp. 29–32 [in Ukrainian].
6. Shepet T., Sadvshchuk K. Hrafichnyi dyzaïn u tvorchomu dorobku Yurii Hutsuliaka. [Graphic design in the creative work of Yuri Gutsulyak]. Bulletin of the Kharkiv State Academy of Design and Arts. 2012. Nr 12. pp. 35–39 [in Ukrainian].
7. Nikoliuk L. I. Kalendar znamennykh i pamiatnykh dat u haluzi osvity i pedahohichnoi nauky: kulturno-osvitnii aspekt. [Calendar of significant and memorable dates in the field of education and pedagogical science: cultural and educational aspect]. Scientific works of the V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine. Kyiv : Chetverta Khvyliia, 2008. Nr 1. pp. 190–199 [in Ukrainian].
8. Yefimova M. P. Vydavnytstva dytiachoi knyhy v Ukraini: Novitni vydavnychi tekhnolohii. [Children's book publishing houses in Ukraine: the latest publishing technologies]. Theory and practice of design. Art history. 2015. Nr 7. pp. 53–60 [in Ukrainian].
9. Zvonyk A. A., Sahalovych A. A. Utrata indyvidualnosti v umovakh svitovoi hlobalizatsii [Loss of individuality in the context of globalization]. Bulletin of the Kharkiv State Academy of Design and Arts. 2017. Nr 2. pp. 99–102 [in Ukrainian].
10. Sbitnieva N. F. Tendentsii rozvytku suchasnoho hrafichnoho dyzaïnu: povnennia do rukotvornosti. [Trends in the development of modern graphic design: a return to handicrafts]. Bulletin of the Kharkiv State Academy of Design and Arts. 2015. Nr 4. pp. 60–66 [in Ukrainian].
11. Hryn A. Kak dolzhny vyhliadet illiustratsii v detskikh knizhках. [How illustrations should look in children's books]. 2015. URL: https://mel.fm/knigi/589647-book_illustration (accessed 25 February 2021) [in Russian].
12. Ishchenko M., Popova A. Advent Kalendar «Novorichna Kazka Razom». [Advent calendar «New Year's fairy tale together»]. Kharkiv : Osнова Publishing Group, 2017. 3 p [in Ukrainian].
13. Kolorytnyi kalendar ochikuvannia sviata. [Colorful calendar waiting for the holiday]. 2017. URL: <http://kit-vorkit.com/> (accessed 25 February 2021) [in Ukrainian].
14. Moiseienko S. V., Puliaieva A. O. Advent-kalendar. Hotuiemosia do novoho roku. [We are preparing for the New Year]. Kharkiv : ART, 2017. 4 p. [in Ukrainian].
15. Advent-kalendar. Chekaiu na sviato Mykolaia [Advent calendar. I'm waiting for St. Nicholas Day] / O. Yarmolenko ta in. Kharkiv : Ranok «ART», 2018. 10 p. [in Ukrainian].

16. Nabir podarunkovyi. Advent-kalendar. Hotuiemosia do novorichnykh sviat. [Gift set. Advent calendar. We are preparing for the New Year holidays]. Kharkiv : Ranok-Creative, 2018 [in Ukrainian].
17. Kotiatova N. Advent-kalendar z nakleikamy. Skoro, skoro Novyi rik! [Advent calendar with stickers. Soon, soon the New Year]. Kyiv : Pero, 2020. 18 p. [in Ukrainian].
18. Yurchenko N. Novorichnyi advent-kalendar nashoho klasu. Interaktyvnyi plakat z nalipkamy. [New Year's Advent calendar of our class. Interactive poster with stickers]. Kharkiv : Osnova Publishing Group, 2019 [in Ukrainian].
19. Smyrnova K. V. Yalyuka. [The Christmas tree]. Kharkiv : «ULA», 2020. 32 p. [in Ukrainian].
20. Smyrnova K. V. Sviatyi Mykolai. [Saint Nicholas]. Kharkiv : «ULA», 2020. 32 p. [in Ukrainian].
21. Koval N. Advent-Kalendar. Sviatkove Mistechko. [Advent Calendar. The Holiday town]. Kharkiv : Ranok, 2020 [in Ukrainian].
22. Koval N. Advent-Kalendar. Chekaiu na sviato Mykolaia [Advent calendar. I'm waiting for St. Nicholas Day]. Kharkiv : Ranok, 2020 [in Ukrainian].
23. Draisyh H. Svitlo v likhtari. [Light in the lantern]. Kyiv : Nairi, 2018. 60 p. [in Ukrainian].
24. Symonenko O., Kulyk K. Kvest-kalendar ochikuvannia zymovykh sviat dlia tykh khto shche ne vmiie chytaty. [Quest-calendar of anticipation of winter holidays for those who do not know how to read yet]. Kyiv : Chas Maistriv, 2018 [in Ukrainian].
25. Kulyk K. Kvest-kalendar ochikuvannia zymovykh sviat dlia tykh khto shche ne vmiie chytaty. [Quest-calendar of anticipation of winter holidays for those who do not know how to read yet]. Kyiv : Chas Maistriv, 2019 [in Ukrainian].
26. Kulyk K. Pazl-kvest-kalendar ochikuvannia zymovykh sviat dlia tykh khto shche ne vmiie chytaty. [Puzzle-quest-calendar of anticipation of winter holidays for those who do not know how to read yet]. Kyiv : Chas Maistriv, 2020 [in Ukrainian].
27. Radchenko M. Kvest-karta zymovykh sviat dlia mandrivnyka shcho vzhe navchyvsia chytaty. [Quest map of winter holidays for a traveler who has already learned to read]. Kyiv : Chas Maistriv, 2020 [in Ukrainian].